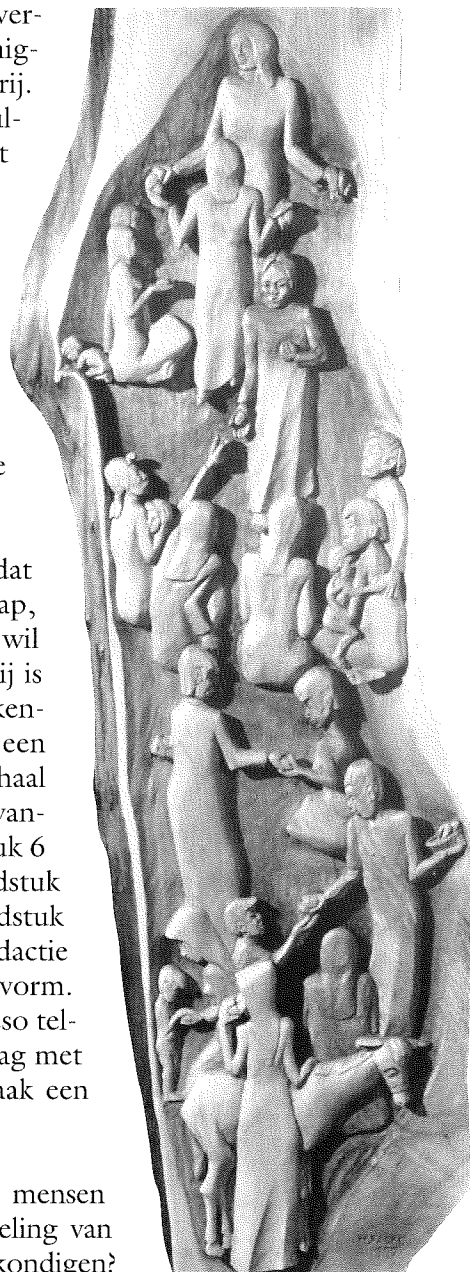

De wonderbare broodvermenigvuldiging

Als je - met je ogen dicht - naar het verhaal van de wonderbare broodvermenigvuldiging luistert, zie je een schilderij. Een prachtig schilderij, uiterst zorgvuldig gestileerd. Alle kleuren van het Eerste Testament zitten er in. En dat is dan tevens het antwoord op de veel gestelde vraag naar de historiciteit van dit wonderverhaal: het is geen foto, die alles wat waarneembaar is, objectief vastlegt. Nee, een gebeurtenis als de spijziging van de 5000 is historisch zoals een schilderij historisch is. Het is geen fotografische weergave van de werkelijkheid.

Het verhaal staat immers in een boek dat 'Evangelie' heet: Goede Boodschap, Groot Nieuws voor u! Het verhaal wil ons iets meedelen over Jezus, want Hij is de hoofdpersoon van het verhaal. En kenmerkend vonden de eerste christenen het een belangrijke boodschap, want het verhaal komt maar liefst zes keer voor in de evangeliën. Twee keer bij Marcus (hoofdstuk 6 en 8). Twee keer bij Matteüs (hoofdstuk 14 en 15), eenmaal bij Lucas (hoofdstuk 9), terwijl Johannes 6 een eigen redactie ervan heeft, een verder ontwikkelde vorm. Het thema van de maaltijd komt sowieso telkens terug in de bijbel. Jezus ging graag met mensen aan tafel en Hij hield ook vaak een tafelspeech.

Bij de spijziging van de 4000 of 5000 mensen moeten we dus zoeken naar de bedoeling van het wonderverhaal. Wat wil het ons verkondigen?

De Joden deden dat natuurlijk in hun eigen taal, die vaak teruggrijpt op het Eerste Testament. En de Joden, aan wie deze verhalen het eerst werden verteld, kenden hun bijbel uitstekend. En dus ontdekten zij meteen de overeenkomst met het verhaal van de profeet Elisa. Die had ook eens honderd man gevoed met enkele gerstebroden: “Zo spreekt God de Heer: zij zullen eten en overhouden” (2 Kon. 4: 42-44).

Het is dus geen oorspronkelijk verhaal. Iets dergelijks was al eens eerder vertoond in de geschiedenis van God en de mensen, zij het op veel kleinere schaal.

De Joden ontdekten nog veel meer parallellen. Ze dachten natuurlijk aan het manna in de woestijn, toen het volk bijna omkwam van de honger en God hun op Mozes' gebed voorzag van het brood uit de hemel: “God ontsloot de poorten van de hemel, Hij regende manna als spijs op hen neer en schonk hun het hemelse koren; de mensen aten het brood der engelen; Hij zond hun voedsel tot verzadiging toe” (psalm 78).

De boodschap van het verhaal kan dus geen andere zijn dan deze: zoals God vroeger door Mozes en Elisa zijn volk verzadigde, zo doet Hij dat nu door Jezus, en nog overvloediger dan toen. De conclusie is dan, dat Jezus nog groter is dan de machtige Mozes: Hij is de nieuwe leider van het Godsvolk, de grootste profeet, Hij is de Messias!

Het alziend oog van de bijbelgeleerden heeft die vergelijking tussen Jezus en Mozes overal in het verhaal teruggevonden. Bijvoorbeeld in Marcus 6, waar Jezus zegt: “Deze menigte is als een kudde zonder herder.” Dat zijn letterlijk de woorden van Mozes aan het eind van de woestijntocht, als hij bidt: “God, laat dit volk niet in de steek, anders wordt het een kudde zonder herder” (Num. 27, 17).

En als Jezus het volk indeelt in groepen van 50 en 100, dan is dat precies de manier waarop Mozes het volk indeelde (Ex. 18, 25).

De Joden aan wie dit verhaal werd verteld, aan wie dit schilderij werd voorgesteld, ontdekten natuurlijk meteen die parallel en de bedoeling was hun zeer duidelijk: hier wil verkondigd worden, dat Jezus de nieuwe Mozes is, de redder, die de kudde zal leiden naar groene velden. Zo staat het in psalm 23: “Mijn herder is de Heer, het ontbreekt mij aan niets; Hij leidt mij naar een oase van groen, Hij geeft rust aan mijn ziel.” Daarom staat er ook in ons verhaal: Jezus liet hen zitten in het groene gras.

Ziet u hoe zorgvuldig dit schilderij gecomponeerd is? Het is helemaal getekend met oud-testamentische lijnen en kleuren. Het schilderij wil niet zozeer uitbeelden wat uiterlijk waarneembaar is, de spijziging van

5000 mensen; het wil veel-
eer wijzen op iets groots,
namelijk dat in Jezus van
Nazareth de Messiaanse
eindtijd is aangebroken. Van
die tijd was immers voor-
speld, dat er niet alleen
geestelijk heil zou zijn, maar
ook materiële welvaart, een
overvloed van brood en
wijn. Het verhaal wijst ook
op Jezus als 'het brood des
levens': Hij wil heel per-
soonlijk maaltijd houden
met de mensen en met hen
verbonden blijven in het
teken van het brood.
Daarom eindigt het verhaal
bij Johannes zo: "Toen de
mensen het teken zagen dat
Hij gedaan had, zeiden ze:
'Dit is stellig de profeet die
in de wereld moet komen' "
(6, 4).

Herman Falke wijst in zijn
afbeelding van het spijzi-
gingsverhaal nog op een
ander aspect. Jezus zegt
tegen zijn apostelen: "Geef
gij hun te eten." Heel zijn
leer en leven stond in het
teken van 'breken en delen'.
Ook hier begint Jezus te
breken en te delen; de apo-
stelen nemen dat over en
iedereen gaat ermee door.
Zo drukt Falke hier Jezus'
visioen uit van een goede
wereld, waar liefde en brood
is voor allen, dankzij het
breken en delen.

